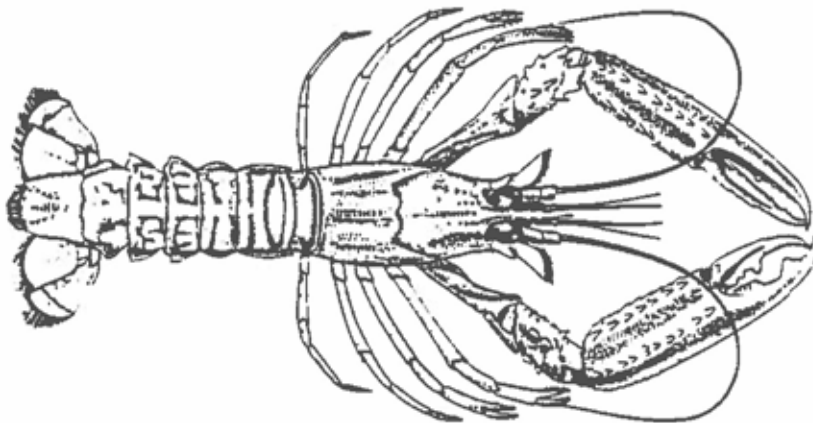


Hummaraveiðan

Á. Nicolajsen

Í stuttum verður greitt frá stöðuni í hummarastovninum.
Í tilmælinum verður mettt, at mest loyvda árliga royndin ikki
eigur at fara upp um 450000 teinudøgn. Mælt verður til, at
veiðutiðarskeiðið verður januar - februar.



TILMÆLI TIL HUMMARAFISKISKAPIN

Inngangur

Veiða eftir hummara, (*Nephrops norvegicus*), hefur undir Føroyum so at siga bert verið innansyndis. Kanningar eru áður gjørdar av útbreiðsluni hjá hummara (Andersen, 1962), Mynd 1. Frá 1947 fram til 1979 var reiðskapurin fyri tað mesta trol, men í 1980 varð troling bannað, og síðani hava bert teinir verið nýttar. Hagtølini fyri tíðarskeiðið 1980-89 eru ófullfíggað, serstakliga tá hugsað verður um roynd og skipan eftir øki. Mett verður, at hummarafiskarið við teinum er farið fram á somu økjum sum hummarafiskiskapurin við troli.

Tilfar og framferð

Høvuðsgrundarlagið undir metingunum er hagtøl fyri trolveiðuna í tíðarskeiðnum 1947-79. Harafrat verða metingarnar bygdar á tilfarið frá kanningunum við troli í juni-juli í 1986 og kanningunum við teinum umleið eina ferð um mánaðan í tíðarskeiðnum januar 1988 - januar 1989. Seturnar av hummarastrekkunum í síðstnevndu kanning eru settar í kortið, Mynd 2. Veiða pr. veiðuorku er roknað við hagtølum fyri veiðu og roynd við troli, Talva 1. Við úrtøkulíkningini (Gulland, 1961), tillagað hagtølunum, er veiðan roknað til ymiska roynd, Talva 2. Munur í veiðuorku millum trol og teinu er mettur við at samanlíkna úrslit frá trolroyndum í 1986 og teinuroyndum í 1988-89. Í samband við síðst nevndu kanning varð kyn, búningarstig, longd og vekt skrásett fyri at lýsa kynsbýti í veiðuni, gongdina í gýtingini í árinum og vøkstur í vekt í mun til longd.

Úrslit

Veiðan eftir hummara hefur verið ójovn í tíðarskeiðnum 1947-89, Mynd 3. Til miðan fimmtiárin var veiðan lítil, 5-10 tons, men gjørdi síðani eitt lop upp á eitt relativt høgt støði, 40-90 tons, fram móti seinnu helvt av sekstiárunum. Fram til síðst í sjeytiárunum lá veiðan um 20-40 tons, og vaks aftur í áttatiárunum. Stór ella lítil veiða sigur ikki klárt um stovnurin er væl ella illa fyri, tí veiðunøgðin er tengd at hvussu stór royndin er. Eina klárari mynd fæst við at rokna veiðuna út pr. roynd, t.d. Kg hummara pr. troltíma, Mynd 4. Hetta sonevnda stovnstalið sigur hvussu stórar broytingar fara fram í stovnsstøddini. Frá fyrst í tíðarskeiðnum til fyrst í sekstiárunum var ein støðug niðurgongd í stovnstalinum frá 91 til 12 Kg/troltíma. Síðani var ein spakuligur vøkstur til millum 22 og 44 Kg/troltíma fram til 1979, t.e. endan á troltíðarskeiðnum.

Tøl fyri stovnstalið og roynd verða tillagað úrtøkulíkningina, Mynd 5. Við hesi líkning verður veiðan roknað fyri ymiska roynd, Mynd 6. Tá stovnurin er í sonevdari líkavekt, er henda myndin galdandi. Líkavekt vil siga, at um royndin er óbroytt ár til ár, er stovnstalið eisini óbroytt. Á mynduni sæst, at um royndin er 1000 troltímar um árið, verður veitt 40 tons, men um royndin er 2000 troltímar verður veiðan 60 tons. Um royndin vekstur enn meir t.d. til 3600 troltímar, minkar veiðan aftur til 40 tons. Veiðan er tann sama sum í fyrsta dømi, men nú er orkan meira enn triggjar ferðir størri enn neyðugt. Mesta støduga árliga veiða er 61,5 tons, ið verða veidd við 2400 troltímunum. Fyri at rokna hetta um til teinudøgn, mugu vit hyggja at effektivitetinum hjá troli og teinum og sammeta hann. Í 1986 var miðalveiðan við troli á Tangafirði 22,08 Kg/tíma, (Nicolajsen, 1986), og í 1988-89 var miðalveiðan við teinum í sama øki 0,116 Kg/døgn. T.v.s. at tað skulu 190 teinudøgn, (22,08/0,116), til fyri at veiða tað sama sum ein troltími. Sostat svara teir 2400 troltímar til 456816 teinudøgn, (2400*190,34), ella uml. 450000 teinudøgn.

Hummararnir í kanningini í 1988-89 eru skildir í kvenn- og kalldjór og síðani skipaðir í

longdarbólkar, Mynd 7. Við á myndini eru sjálvandi eisini allir hummaranir undir 15 cm. Kynsbýti vísir, at umleið helvtin av kvenndjórunum eru 15 cm ella størri.

Búningarstig hjá kalldjórinum er óbroytt alt árið, tí verða bert kvenndjóruni kannað. Miðalbúningarstig er roknað fyri hvørja kanningarferð, Mynd 8. Frá miðan januar til seinnu helt av mai eru kvenndjóruni búgvín og klár at gýta. Eftir miðan juni hevur uml. helvtin gýtt og eftir miðan juli hava øll gýtt. Frá oktober fram til januar menna tey seg aftur.

Vøxtur í vekt er kannað í mun til longd. Tá hummarin røkkur minstamat, 15 cm, vigar hann millum uml. 50-80 gram, og 18 cm langur er vektin tvifaldað.

Samandráttur

Í 1988/89 vóru 47 loyvi at veiða hummara við teinum, og høvdu hesi loyvi at nýta ialt 7820 teinir. Tað verður mælt til at loyva ialt 450000 teinudøgn sambart metingarnar omanfyri. Mest loyvda dagatalið er sostatt uml. 58 dagar, (450000/7820), ella 2 mánaðar.

Núverandi veiðutiðarskeið er frá 15. oktober og februar út. Fyri at geva gýtingini gætur verður mælt til, at tað teir mánaðar langa veiðutiðarskeiðið verður januar - februar.

Um minstamátið varð flutt til 16 cm, høvdu honirnar havt eina betri verju.

Heimildir

Andersen, F.S., (1962) The Norway Lobster in Faroe Waters. Medd. Dan. Fisk. Hav. N.S. 3, 9, 265-325.

Gulland, J.A., (1961). Fishing on the Stocks of Fish at Iceland. Fish. Invest. Lond. Ser. 2, 23 (4).

Nicolajsen, Á., (1986). Fyribils viðgerð av hummarakanning í 1986. Fiskirannsóknarstovan. Makaprent. 3 p.

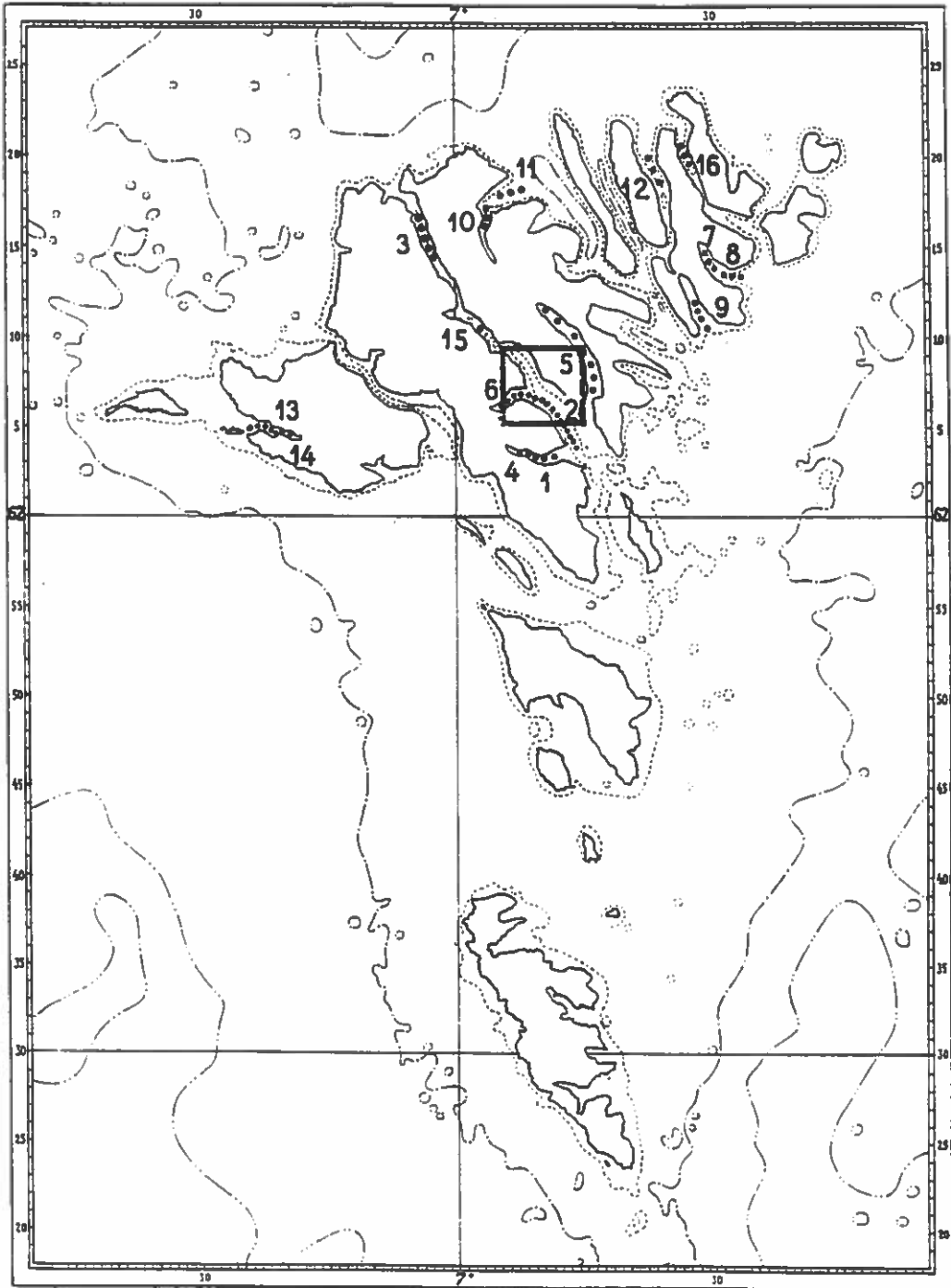
ÁR	ROYND troltímar	VEIÐA Kg	VEIÐA/ ROYND Kg/tíma
'47	90,00	4924	54,71
	194,00	17634	90,90
	182,00	12118	66,58
'50			
	32,00	2225	69,53
	139,00	7936	57,09
	46,00	3150	68,48
'55	28,00	1800	64,29
	96,00	2341	24,39
	1091,00	51131	46,87
	2764,00	91077	32,95
	3034,00	96060	31,66
'60	3721,00	73096	19,64
	2876,00	35072	12,19
	1633,00	38676	23,68
	2538,00	77506	30,54
	2001,25	53733	26,85
'65	1976,25	48854	24,72
	1370,50	73892	53,92
	1199,00	35738	29,81
	704,50	20977	29,78
	632,00	22688	35,90
'70	666,00	25366	38,09
	688,00	30459	44,27
	887,00	31346	35,34
	1195,75	43351	36,25
	955,50	21516	22,52
'75	1085,50	24786	22,83
	949,50	35099	36,97
	998,25	40563	40,63
	809,00	33756	41,73
	840,50	23033	27,40
'80			
		34000	
		50000	
		73000	
		82000	
'85		38000	
		47000	
'87		99000	

Talva 1. Hagtöl fyri árliga veiðu (Kg) og roynd (troltímar) í tíðar-
skeiðnum 1947-89. Har töl fyri roynd eru til taks, er veiða pr. roynd
roknað.

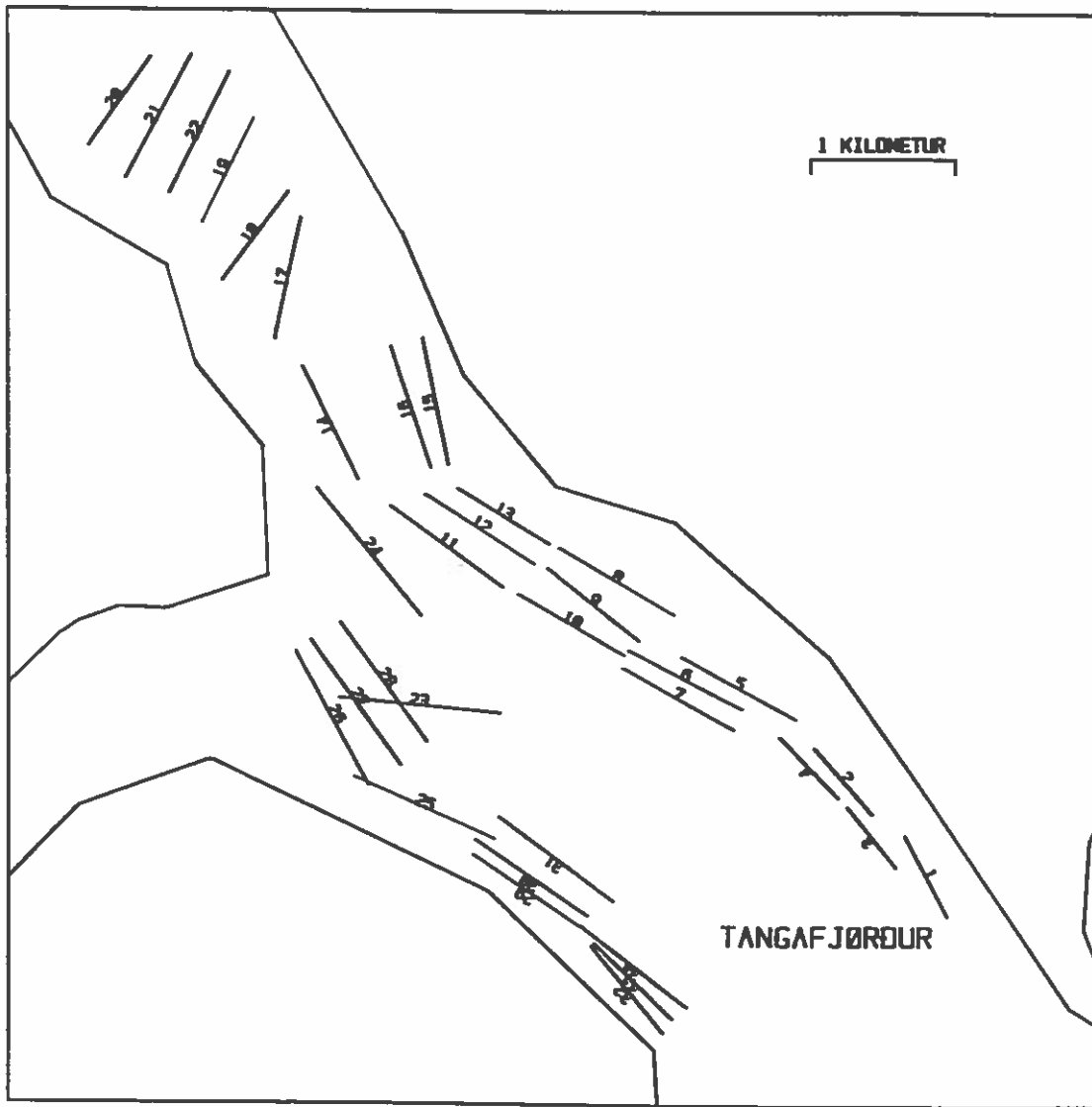
ROKNAD VEIÐA

----- ROYND -----		ROKNAD	- ROKNAD VEIÐA/ROYND -	
trol- tímar	teinu- døgn	VEIÐA Kg	Kg/ troltíma	Kg/ teinudøgn
200	38068	10161	50,803	0,267
400	76136	19406	48,514	0,255
600	114204	27735	46,226	0,243
800	152272	35150	43,937	0,231
1000	190340	41649	41,649	0,219
1200	228408	47232	39,360	0,207
1400	266476	51900	37,072	0,195
1600	304544	55653	34,783	0,183
1800	342612	58490	32,495	0,171
2000	380680	60412	30,206	0,159
2200	418748	61419	27,918	0,147
2400	456816	61510	25,629	0,135
2600	494884	60686	23,341	0,123
2800	532952	58946	21,052	0,111
3000	571020	56291	18,764	0,099
3200	609088	52721	16,475	0,087
3400	647156	48235	14,187	0,075
3600	685224	42834	11,898	0,063
3800	723292	36517	9,610	0,050
4000	761360	29285	7,321	0,038
4200	799428	21137	5,033	0,026
4400	837496	12075	2,744	0,014
4600	875564	2096	0,456	0,002

Talva 2. Veiða roknad við úrtøkulíkingini fyri troltímar og teinudøgn.



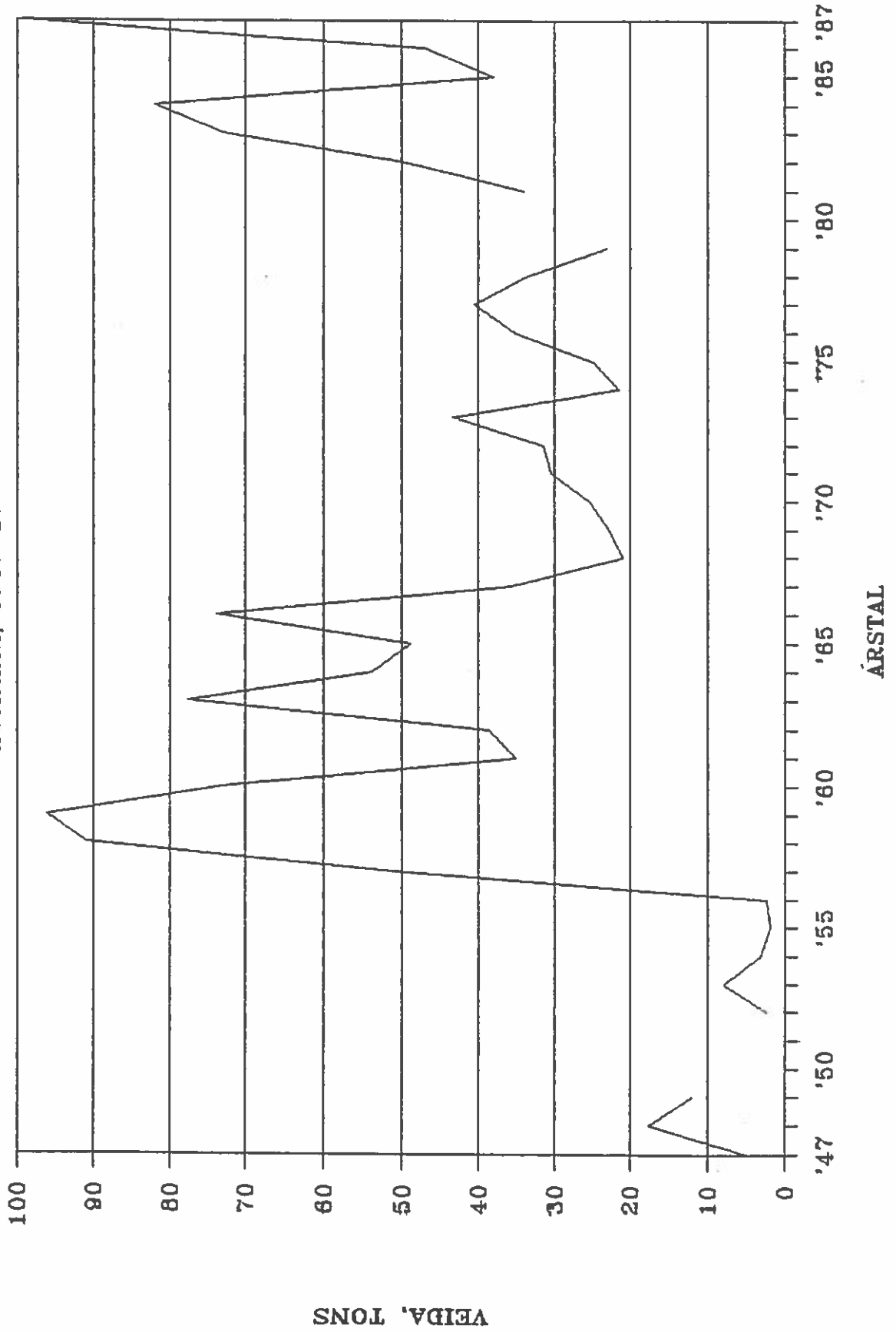
Mynd 1. Útbreiðsluækið hjá hummara innansyndis, (Andersen 1962).



Mynd 2. Setur við hummarastrekkum á Tangafirði, jan. 1988 - jan. 1989.

VEIDA

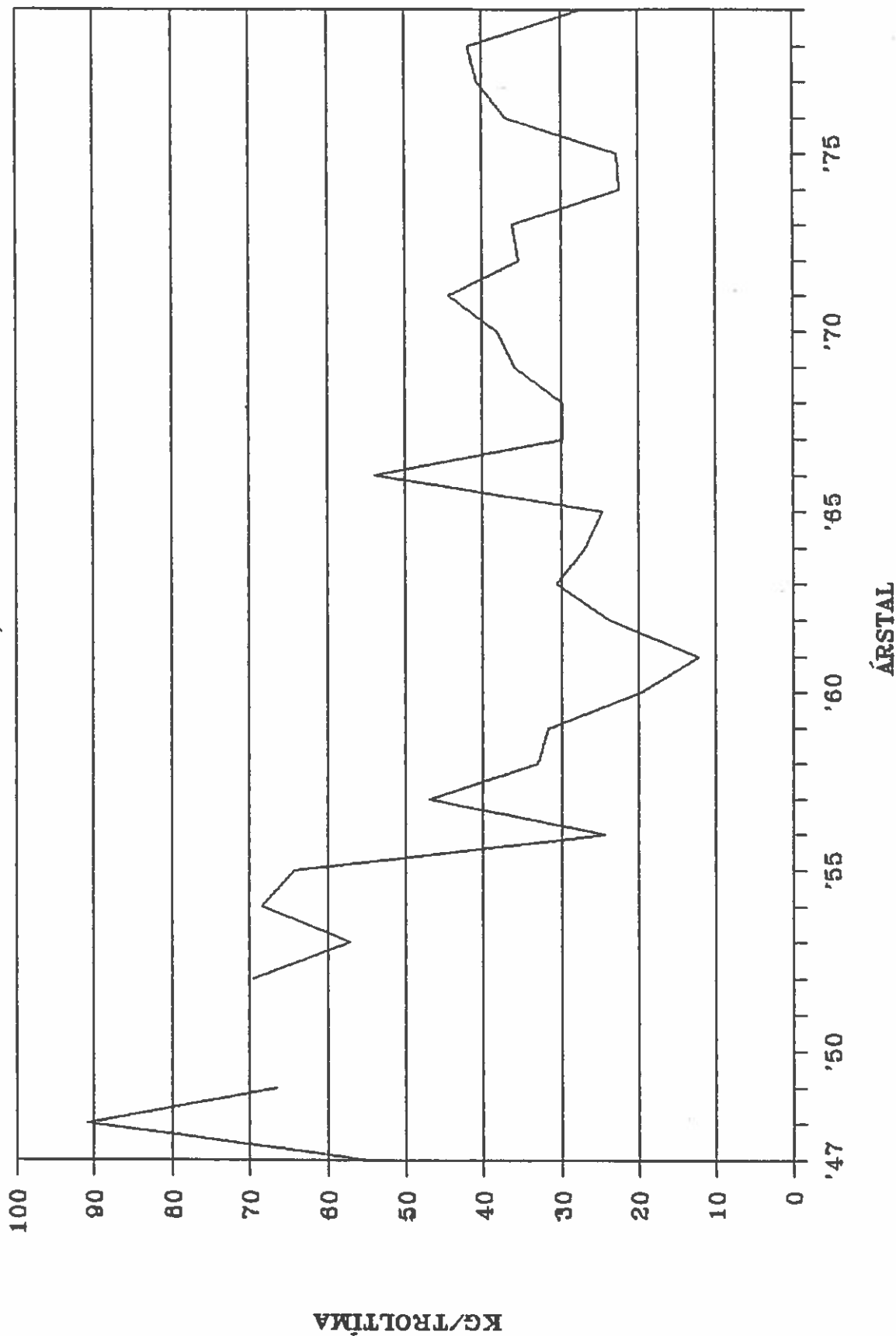
HUMMARI, 1947-87



Mynd 3. Árliga veiðan 1947-87.

VEIÐA PR ROYND

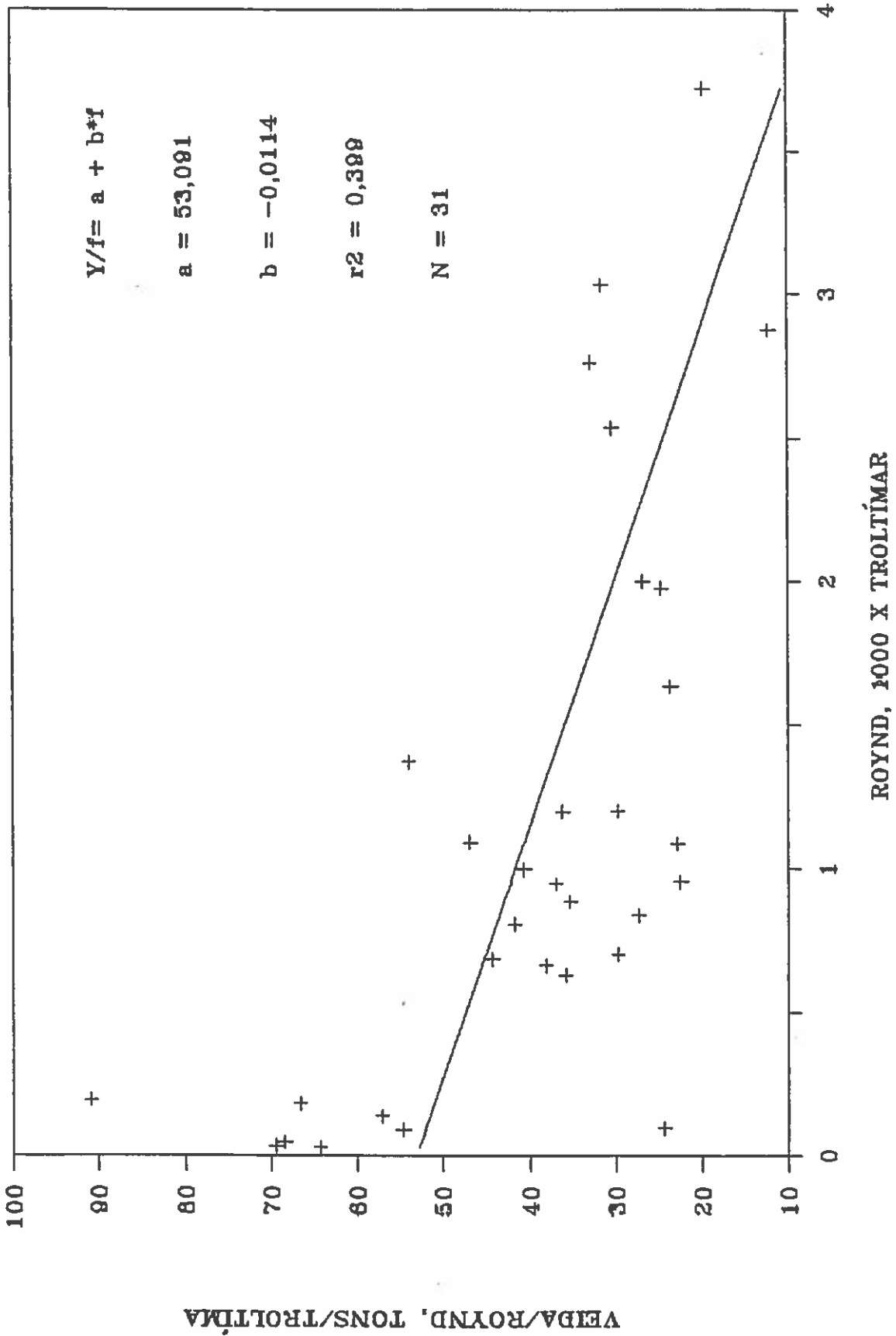
HUMMARI, 1947-79



Mynd 4. Stovnstalið, t.e. veiða pr. roynd í trolveiðuni 1947-79.

VEIDA PR. ROYND Í MUN TIL ROYND

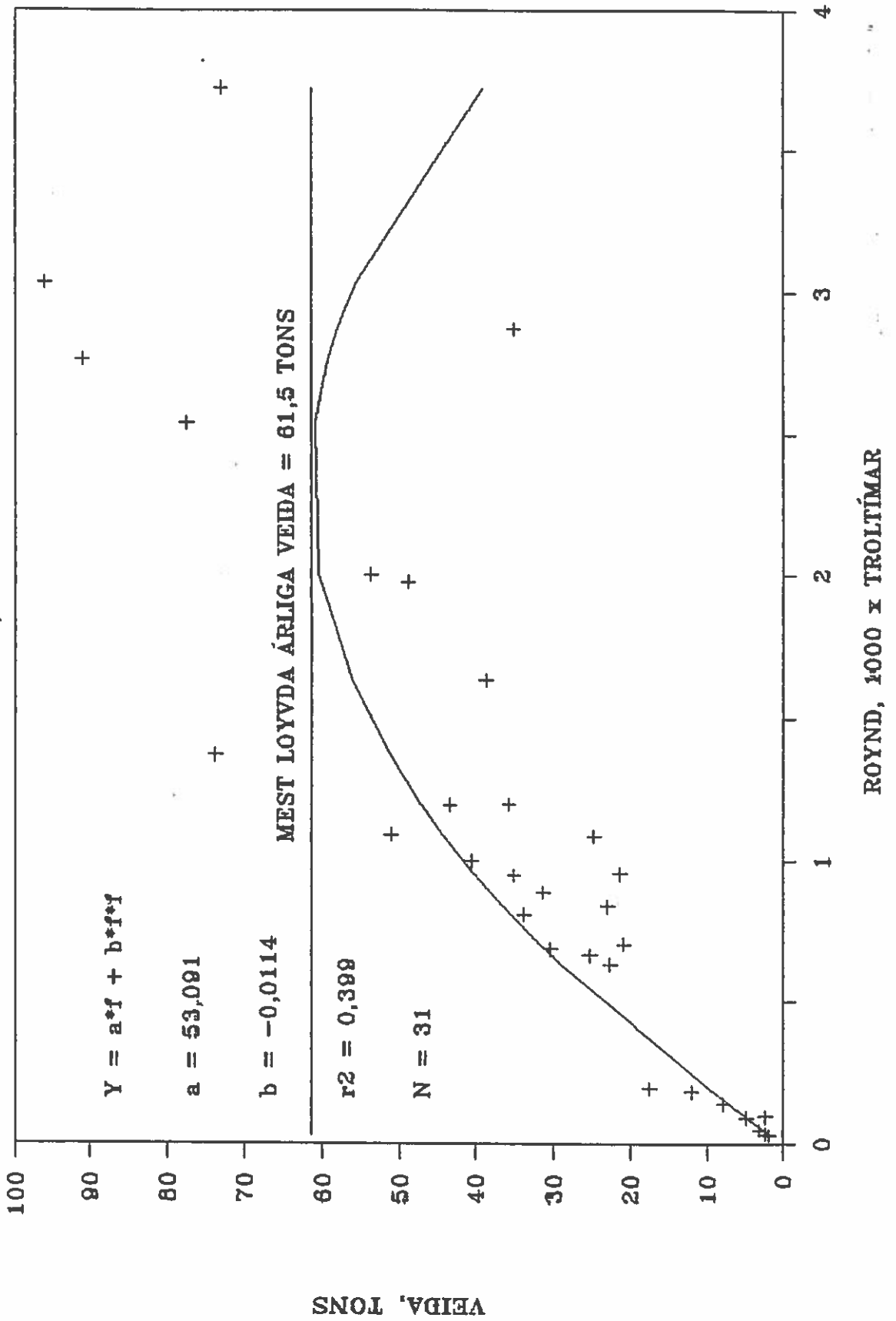
HUMMARI, 1847-79



Mynd 5. Tillaging av úrtækulíkningini til hagtöluni fyri veiðu pr. roynd og roynd.

VEIÐA I MUN TIL ROYND

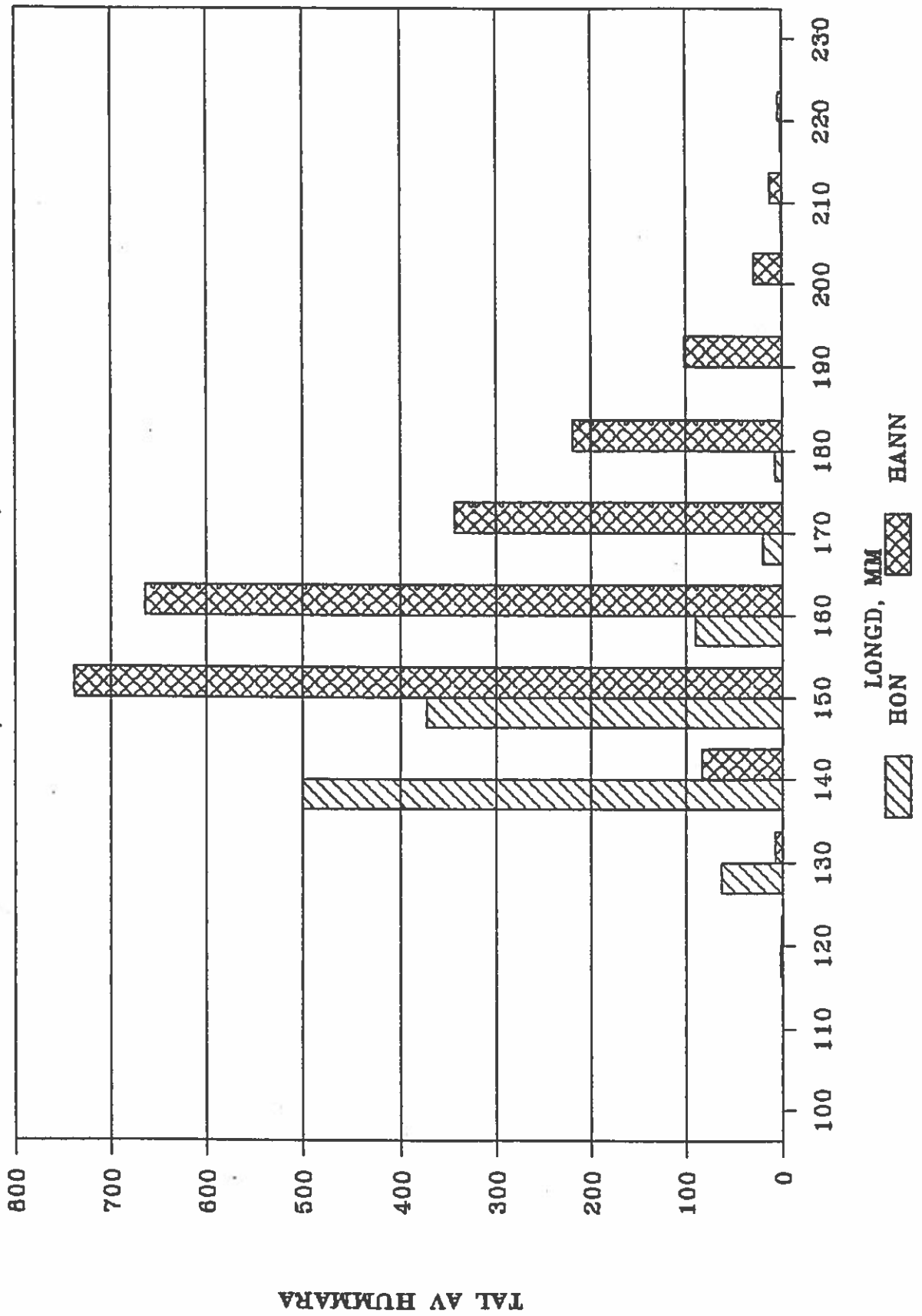
HUMMARI, 1947-79



Mynd 6. Veíða til ymiska roynd roknað við úrtækulíkningini.

LONGDARBYTI

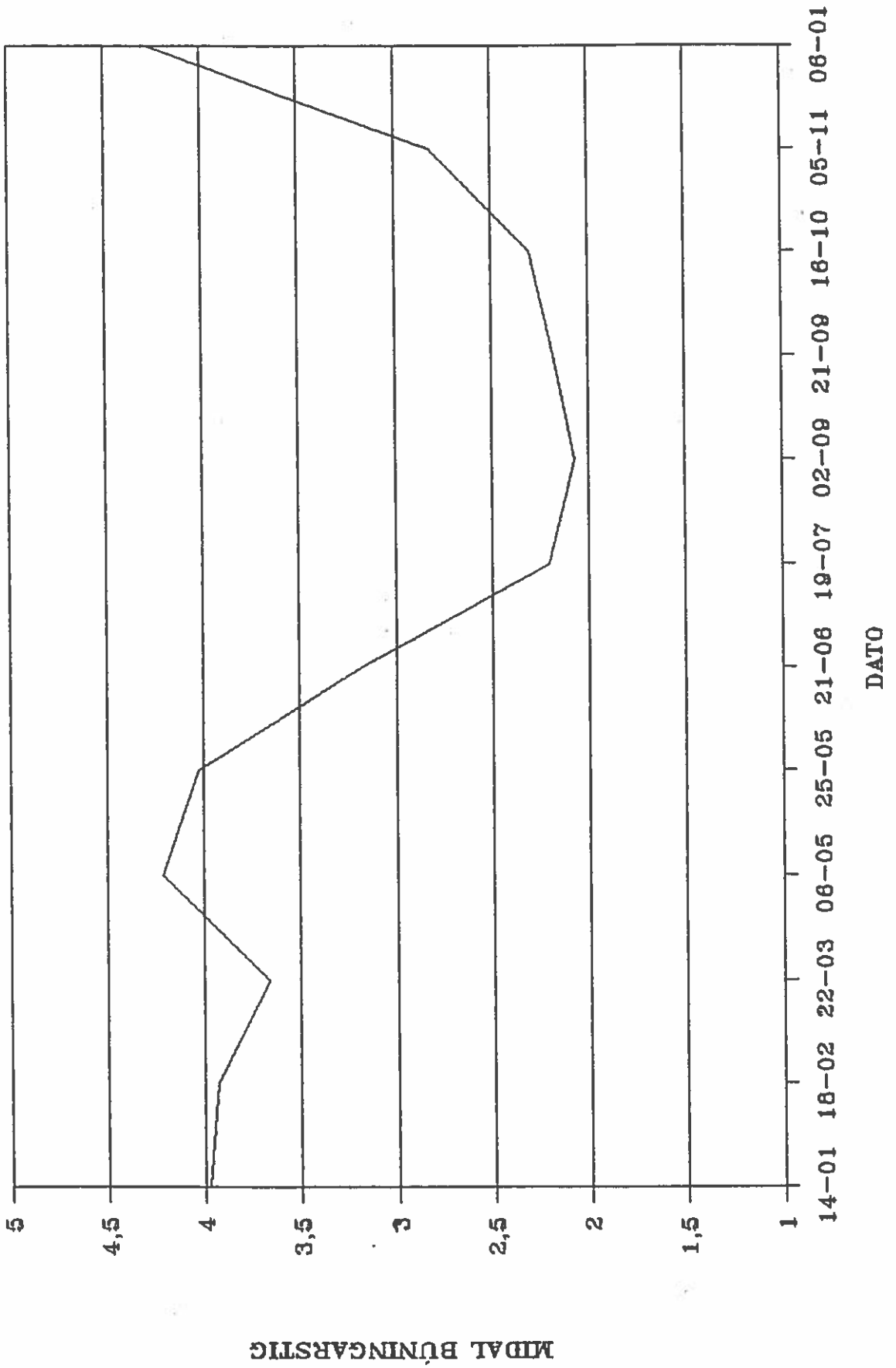
HUMMARI, TANGAFJÖRDUR, 1988-89



Mynd 7. Kynsbyti skipað í longdarbólkum, Tangafjörður 1988-89.

BÚNINGARGONGDIN I ÁRINUM

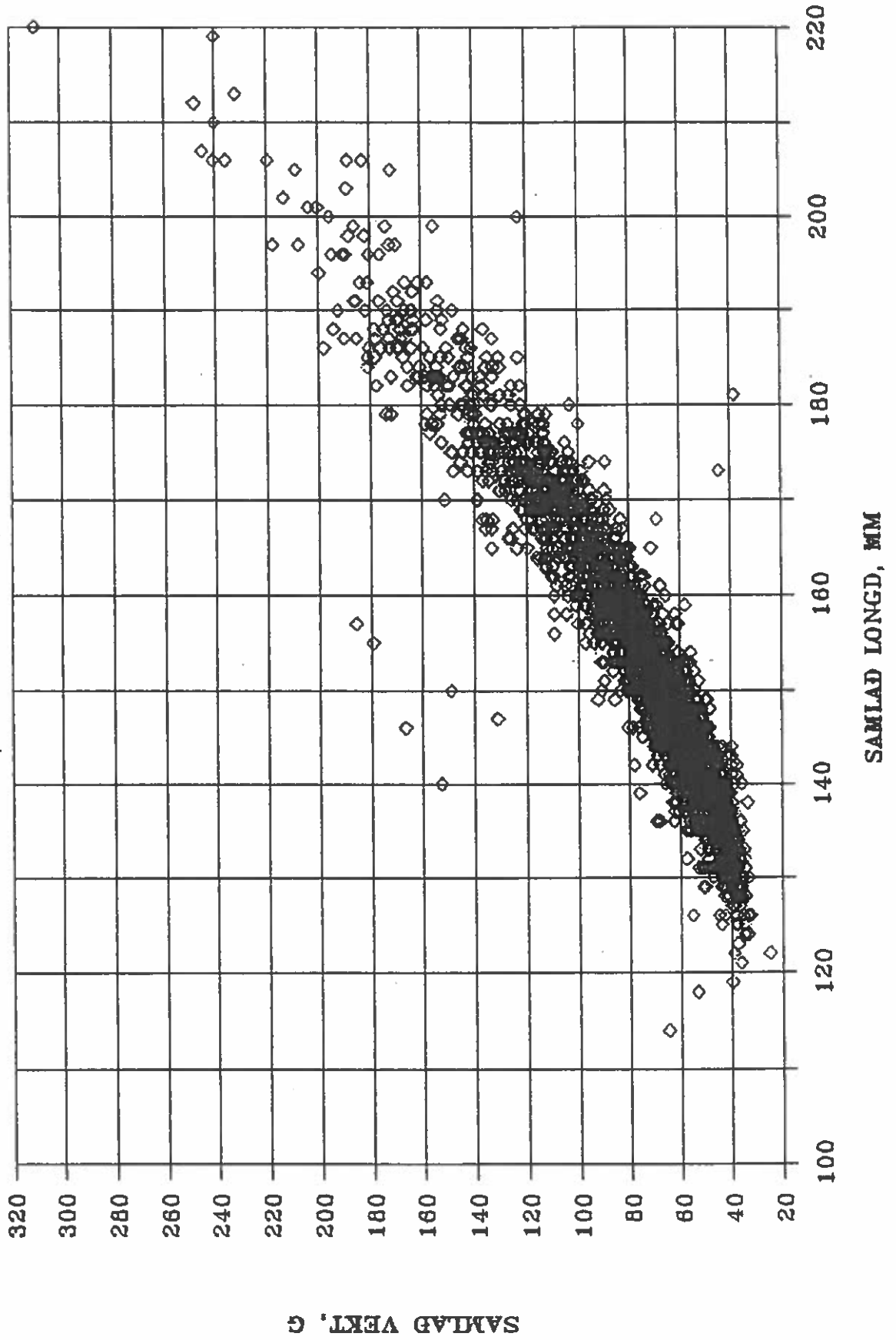
HUMMARI, 1988-89



Mynd 8. Miðal búningarstigið ymsar tíðir á árinum. Tangafjörður, 1988-89.

VEKT I MUN TIL SAMLAÐ LONGD

HUMMARI, TANGAFJØRÐUR, 1988-89



Mynd 9. Vekt (g) av heilum hummara til samlað kroppslongd (mm).